

กรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ

๑. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์/นโยบาย แผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๑
๒. ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน
๓. เรื่องที่สอดคล้อง พัฒนางานด้านการป้องกันอาชญากรรมและบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ
๔. สภาพปัญหา

“อาชญากรรม” เป็นปัญหาที่สำคัญ นับวันยิ่งทวีความรุนแรงและมีการพัฒนารูปแบบอย่างรวดเร็ว และซับซ้อนมากยิ่งขึ้นตามกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความปกติสุขของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งผลกระทบต่อความรู้สึกไม่ปลอดภัยและสร้างความหวาดกลัวให้กับประชาชนโดยทั่วไปแล้ว อาชญากรรมสามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑) **อาชญากรรมพื้นฐาน** หมายถึง อาชญากรรมที่เกิดมาพร้อมๆ กับมนุษยชาติ โดยเป็นอาชญากรรมที่ปรากฏอยู่ทั่วไปในสังคมเกี่ยวข้องกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ร่างกาย และชีวิตของผู้อื่น เช่น การลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฆังทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย และฆ่าผู้อื่น เป็นต้น นอกจากนี้ อาชญากรรมพื้นฐานยังอาจแยกย่อยลงไปได้อีกคือ อาชญากรรมพื้นฐานที่ไม่ใช่กำลังรุนแรงและอาชญากรรมพื้นฐานที่ใช้กำลังรุนแรง

๒) **อาชญากรรมพิเศษ** หมายถึง อาชญากรรมที่มีลักษณะแตกต่างไปจากอาชญากรรมพื้นฐานที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อาชญากรรมประเภทนี้มีการพัฒนารูปแบบที่ซับซ้อนและมีความรุนแรง ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจและภาพลักษณ์ของประเทศในระดับมหภาค ซึ่งจำเป็นต้องมีแนวทางและวิธีการในการป้องกันและปราบปรามเป็นพิเศษ เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและพาณิชย์ อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ ปัญหาการก่อการร้าย ปัญหาการค้ามนุษย์และปัญหายาเสพติด เป็นต้น

โดยกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมนี้ จะมุ่งเน้นการป้องกันอาชญากรรมพื้นฐานเป็นหลัก เนื่องจากอาชญากรรมพื้นฐานเป็นอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน อีกทั้งส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของเหยื่อ/ผู้เสียหายและสังคม โดยคาดการณ์ว่ากรอบมาตรการในการป้องกันอาชญากรรมดังกล่าวจะสามารถสร้างความสงบสุขให้กับสังคมโดยรวมได้

จากผลการสำรวจสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน (Crime Victimization Survey) โดยศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม บ่งชี้ว่า คดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ไม่ได้ถูกนำเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมถึงร้อยละ ๖๖.๖ ไม่ได้แจ้งต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ นอกจากนี้ จากการสำรวจของสำนักงานกิจการยุติธรรมร่วมกับศูนย์วิจัยเอแบคโพล มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้ศึกษาถึงโอกาสในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของประชาชน (อาชญากรรม ๔ ประเภทหลัก ได้แก่ คดีชีวิต ร่างกาย คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน คดีความผิดทางเพศ คดีถูกหลอกลวงหรือ แอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัว) พบว่า ข้อมูลสถิติอาชญากรรมของตำรวจจะบ่งชี้ว่าการรับแจ้งคดีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจะมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ถ้าพิจารณาถึงโอกาสในการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของประชาชนยังอยู่ในเกณฑ์สูง และมีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นจำนวนมากที่ไม่ได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า มาตรการในการป้องกัน

อาชญากรรมของประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และไม่ควรถูกมองที่ความรับผิดชอบในเรื่องการป้องกันอาชญากรรมให้กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติไว้เพียงหน่วยงานเดียวการป้องกันอาชญากรรมจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชน โดยเข้ามาบูรณาการร่วมกันทั้งในทางด้านการกำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นให้ลดน้อยลงไปเพื่อสร้างความรู้สึกรู้สึกปลอดภัยและลดความหวาดกลัวเพื่อให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยกรอบมาตรการในการป้องกันอาชญากรรมนี้ ได้ผ่านการประมวลมาจากแนวคิด ทฤษฎีการป้องกันอาชญากรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การทบทวนแนวทางปฏิบัติในการป้องกันอาชญากรรมเฉพาะอาชญากรรมพื้นฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการนำข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นจากการประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน และจากการประชุมเชิงปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรม โดยนำมารวบรวมและวิเคราะห์เป็นมาตรการ/แนวทางปฏิบัติ ให้ครอบคลุมในทุกมิติ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านการป้องกันอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๕. วัตถุประสงค์แนวทางป้องกันอาชญากรรม

๑. เพื่อพัฒนางานด้านการป้องกันอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงภารกิจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีทิศทางเดียวกันและทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ

๒. เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันอาชญากรรม ให้มีความครอบคลุมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

๖. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรม

อาชญากรรมเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุซึ่งมีความสลับซับซ้อนส่งผลให้การวางแผนและกำหนดแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมนั้นจำเป็นต้องมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับปัญหาอาชญากรรมในปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากการนำแนวคิดทฤษฎีที่มีความหลากหลายมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมทั้งที่มุ่งเน้นในการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดควบคู่กับการสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน รวมถึงการจัดระเบียบชุมชนโดยการจัดสภาพแวดล้อมในชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งแต่ละทฤษฎีมีความแตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่และสภาพของปัญหาอาชญากรรม

ทฤษฎีควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Crime Control Through Environmental Design) Jeffery C Ray คือผู้ริเริ่มแนวคิดเรื่องการป้องกันอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม ในปี ค.ศ. 1971

- ที่ให้ความสำคัญกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคม ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อปัญหาอาชญากรรมในชุมชน

- โดยหลักการแล้ว เราสามารถวางแผนเปลี่ยนแปลง แก้วไข หรือออกแบบสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งสภาพแวดล้อมรูปธรรมและนามธรรม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมได้ โดยทำให้ไม่สามารถเข้าถึง บุคคลหรือทรัพย์สินได้ง่าย อันเป็นการปิดกั้นหรือลดช่องโอกาสในการก่อเหตุของคนร้าย

ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Theory) แนวทางการป้องกันอาชญากรรม โดยการบังคับใช้กฎหมายเกิดขึ้นตามความเชื่อของสำนักดั้งเดิม (Classical School) มีแนวคิดสำคัญคือ

- การเน้นการปรากฏตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบออกตรวจ ท้องที่
- มีการจัดสายตรวจแบบต่างๆและเขตตรวจ เพื่อลดช่องโอกาสในการกระทำผิดของคนร้าย
- มุ่งเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องมือเครื่องใช้พัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการตรวจท้องที่
- หากมีเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้น ต้องรีบสืบสวนจับกุมให้ได้อย่างรวดเร็วเพื่อไม่ให้เป็น เยี่ยงอย่างและคนร้ายไม่กล้ากระทำผิด

แนวทางนี้ถือเป็นการดำเนินการลดปัญหาอาชญากรรมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเท่านั้น บุคคลหรือหน่วยงานอื่นๆ หรือแม้กระทั่งคนในชุมชนเอง เป็นเพียงผู้ช่วยให้ข้อมูลหรือมีส่วนร่วมตามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจ ต้องการเท่านั้น

ทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing) ซึ่งคิดค้น และพัฒนาโดย ศาสตราจารย์ โรเบิร์ต โทรจานอวิช และคณะทำงาน เป็นแนวคิดในการป้องกันอาชญากรรมแนวใหม่ที่เชื่อว่า

- ตำรวจกับประชาชนทำงานร่วมกันโดยใช้ความริเริ่มสร้างสรรค์ ย่อมสามารถแก้ไขปัญหา ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม อันได้แก่ ความรู้สึกหวาดกลัวภัยอาชญากรรม ตลอดจนสภาพการไร้ระเบียบ และความเสื่อมโทรมทางสังคมและทางกายภาพในชุมชนต่างๆ ได้
- การที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวได้นั้นหน่วยงานตำรวจจะต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์ อันดีกับสุจริตชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นๆ โดยเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะในการ จัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัญหา และร่วมพัฒนาศักยภาพความเป็นอยู่โดยรวมของชุมชน
- หรืออีกนัยหนึ่ง หลักการตำรวจผู้รับใช้ชุมชน เป็นหลักการการทำงานของตำรวจซึ่งส่งเสริม สนับสนุน แก่ต้นเหตุเพื่อลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความไม่เป็นระเบียบของชุมชน โดยใช้เทคนิคการแก้ที่ ต้นเหตุของปัญหา ด้วยความร่วมมือระหว่างตำรวจและชุมชน

ทฤษฎีหน้าต่างแตก (Broken Windows Theory) ทฤษฎีถูกริเริ่มในปี พ.ศ. 2525 ในบทความที่ เขียนโดยนักสังคมศาสตร์ เจมส์ คิว วิลสัน และ จอร์จ แอล เคลลิ่ง (James G. Willson และ George L. Kelling) เป็นแนวความคิดทฤษฎีที่

- สอดคล้องกับทฤษฎีตำรวจผู้รับใช้ชุมชน
- เป็นแนวความคิดที่นำมาประยุกต์ใช้กับการป้องกันอาชญากรรมในชุมชน

- โดยมีแนวคิดพื้นฐานว่าหากปล่อยให้หน้าต่างบ้านหรือรถยนต์แตกเสียหาย โดยไม่มีการซ่อมแซม คนทั่วไปก็จะคิดว่าเจ้าของไม่สนใจ ต่อมาก็คจะมีคนขว้างหรือทำลายกระจกบานอื่นไปเรื่อยๆ จนกระทั่งบ้านเรือนหรือรถยนต์เสียหายชำรุดทรุดโทรมมากยากต่อการซ่อมแซมให้กลับไปสู่สภาพเดิม ดังนั้นเมื่อน้ำต่างแตก แม้เพียงเล็กน้อยก็ต้องรีบซ่อมแซม

- เมื่อนำมาเทียบเคียงกับปัญหาอาชญากรรมในชุมชน เช่น หากเกิดปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย (disorder) ปัญหาความสกปรกหรือปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในชุมชน (quality of life problems) แล้วปล่อยให้ทิ้งไว้โดยไม่มีใครสนใจชุมชนนั้นจะยิ่งเสื่อมโทรมลงไปเรื่อยๆ แล้วจะส่งผล ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรมหรือยาเสพติดตามมาภายหลัง ดังนั้น การแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ต้องสนใจจัดการปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน ปัญหาความไร้ระเบียบและปัญหาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนด้วย ถ้าชุมชนใดมีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย ก็จะทำให้ปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติดลดลงไปด้วย

ทฤษฎีตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Community Policing Theory) มีต้นกำเนิดจากสหรัฐอเมริกา ช่วงก่อนทศวรรษที่ ๒๐ เป็นแนวความคิดทฤษฎีที่

- ในการจัดสภาพทั่วไปไม่ว่าในระดับเมือง ชุมชนหรือละแวกบ้านในลักษณะเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ง่ายต่อการควบคุม สังเกต ตรวจตรา โดยไม่ล่วงสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล รวมทั้งมุ่งสนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินทั้งของตนเอง และบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากภัยอาชญากรรม

- เน้นการติดต่อสื่อสารสร้างความเข้าใจให้กับชุมชนและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนเพื่อให้ชุมชนให้ความร่วมมือแจ้งข่าวหรือเบาะแสอาชญากรรมมากขึ้น

- แนวทฤษฎีนี้ไม่ได้มองข้ามบทบาทของตำรวจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรม แต่ได้เสนอแนะให้มีการปรับบทบาทใหม่สำหรับตำรวจท้องที่ทั้งหมดตามแนวทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ กล่าวคือตำรวจจะมีบทบาทเป็นฝ่ายวางแผน สนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่ชุมชนในการป้องกันอาชญากรรม

- อาจกล่าวได้ว่า ตำรวจตามแนวทฤษฎีนี้จะไม่มีความเป็นผู้นับผิดชอบหลักในการป้องกันอาชญากรรมอีกต่อไป

ทฤษฎีสามเหลี่ยมอาชญากรรม (Crime Triangle Theory) อธิบายถึงสาเหตุหรือองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ของสามเหลี่ยม ๓ ด้าน คือ

- ผู้กระทำความผิด/คนร้าย (Offender) หมายถึง ผู้ที่มีความต้องการ (Desire) จะก่อเหตุหรือลงมือกระทำความผิด

- เหยื่อ (Victim)/เป้าหมาย (Target) หมายถึง บุคคล สถานที่ หรือวัตถุสิ่งของที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้ายมุ่งหมายกระทำต่อ หรือเป็นเป้าหมายที่ต้องการ

- โอกาส (Opportunity) หมายถึง ช่วงเวลา (Time) และสถานที่ (Place) ที่เหมาะสมที่ผู้กระทำความผิดหรือคนร้าย มีความสามารถจะลงมือกระทำความผิดหรือก่ออาชญากรรม

เมื่อเหตุการณ์หรือสถานการณ์ครบองค์ประกอบทั้ง ๓ ด้าน ดังกล่าวข้างต้น จะทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น ทฤษฎีดังกล่าวได้เสนอแนวคิดในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม หรือการป้องกันไม่ให้เกิดอาชญากรรม โดยต้องพยายามทำอย่างไรก็ตามที่จะให้องค์ประกอบของสามเหลี่ยมอาชญากรรม ด้านใดด้านหนึ่งหายไป ก็จะทำให้อาชญากรรมไม่เกิดขึ้น ดังนั้นในการปฏิบัติงานของตำรวจในแต่ละพื้นที่ ควรนำแนวคิดของทฤษฎีดังกล่าวมาใช้ในการป้องกันอาชญากรรมเชิงรุก กล่าวคือ ต้องพยายามทำให้องค์ประกอบการเกิดอาชญากรรม ด้านใดด้านหนึ่งของสามเหลี่ยมหายไป

๗. กรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรม

จากการประมวลแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ และการศึกษาแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นจากการประชุมคณะกรรมการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ คณะอนุกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน และการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรม เป็น ๖ ด้าน ดังนี้

กรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรม

๑.การป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม

การป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดการกับพื้นที่ต่างๆ เพื่อลดความเสี่ยงที่จะเกิดอาชญากรรม ได้แก่ การจัดให้มีแสงสว่างที่เพียงพอ การติดป้ายสัญลักษณ์ การป้องกันพื้นที่อันตราย (พื้นที่เปลี่ยว พื้นที่ล่อแหลม) การจัดวางผังเมือง การออกแบบที่อยู่อาศัยและการจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยที่มีมาตรฐาน เพื่อเป็นการปิดกั้นโอกาสที่ผู้กระทำความผิดจะเข้าถึงบุคคลหรือทรัพย์สิน รวมถึงการสร้างความสะดวกในการเฝ้าระวังและการติดตามผู้กระทำความผิดเมื่อเกิดอาชญากรรมขึ้น ประกอบด้วย ๗ มาตรการ ดังนี้

๑.๑ สำรองและปรับปรุงพื้นที่ล่อแหลมที่เอื้อต่อการเกิดอาชญากรรม คือ พื้นที่ที่เคยเกิดเหตุอาชญากรรม พื้นที่เสี่ยง เส้นทางเปลี่ยว และพื้นที่ที่ประชาชนรู้สึกหวาดกลัวหรือหวาดระแวงหรือรู้สึกไม่ปลอดภัย

๑.๒ การวางนโยบายด้านการวางผังเมืองและการออกแบบอาคาร ควรให้การควบคุมมาตรฐานทางด้านประสิทธิภาพในการป้องกันอาชญากรรม

๑.๓ การเพิ่มไฟส่องสว่างในพื้นที่จุดเสี่ยง และจุดล่อแหลมที่จะก่อให้เกิดอาชญากรรม

๑.๔ การควบคุมพื้นที่รกร้าง ว่างเปล่า ทั้งพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ส่วนบุคคล รวมทั้งพื้นที่ของรัฐที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ ให้มีสภาพหรือทัศนวิสัยที่ง่ายต่อการมองเห็น เพื่อไม่ให้เอื้อต่อการก่ออาชญากรรม รวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์พื้นที่ร่วมกันและให้มีคนดูแลเฝ้าระวัง

๑.๕ การเข้มงวด กวดขัน ในการตรวจตราพื้นที่ที่เป็นแหล่งอบายมุข สถานบริการสถานบันเทิงต่างๆ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อมิให้สถานที่ดังกล่าวเป็นแหล่งมั่วสุมหรือต้นเหตุในการก่ออาชญากรรม

๑.๖ ติดตั้งกล้อง CCTV ให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่เสี่ยง รวมทั้งติดป้ายสัญลักษณ์ “พื้นที่ควบคุมด้วยระบบกล้องวงจรปิด” เพื่อสร้างความอุ่นใจและความรู้สึกปลอดภัยให้กับประชาชน รวมทั้งเป็นการข่มขู่ยับยั้งคนร้ายให้รู้สึกหวาดกลัว

๑.๗ เชื่อมโยงเครือข่ายกล้อง CCTV ระหว่างหน่วยงานราชการ หรือกล้อง CCTV เคลื่อนที่ เพื่อช่วยต่อการสังเกตการณ์ และประเมินสถานการณ์ในการเข้าตรวจสอบพื้นที่ หากเห็นว่ามีความเสี่ยงในการก่อเหตุอาชญากรรมขึ้น

หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการปกครอง กรุงเทพมหานคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด สถิติในคดีอาชญากรรมที่ตำรวจรับแจ้งความลดลง (เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา/ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐)

๒.การป้องกันอาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

การป้องกันอาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึงการส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรม รวมถึงการสร้างจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันในการป้องกันสังคมจากปัญหาอาชญากรรม ประกอบด้วย ๕ มาตรการ ดังนี้

๒.๑ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนทุกภาคส่วน โดยเน้นการสร้างชุมชนให้เข้มแข็งในการป้องกันอาชญากรรม

๒.๒ ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมโดยการรับทราบสถานการณ์ แนวโน้มปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปสู่การวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่อไป

๒.๓ สนับสนุนส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมชีวิตร่างกาย และทรัพย์สินทั้งของตนเองและบุคคลอื่นให้ปลอดภัยจากภัยอาชญากรรม

๒.๔ ส่งเสริมการดำเนินงานและบูรณาการเครือข่ายต่างๆ ที่มีการจัดตั้งไว้แล้ว อาทิ เครือข่ายยุติธรรมชุมชน เครือข่ายอาสาสมัครคุมประพฤติ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รวมถึงการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังภาคประชาชนในชุมชน เพื่อแจ้งข่าว ให้เบาะแสด้านอาชญากรรม

๒.๕ จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมร่วมกับหน่วยงานของรัฐ

หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด กิจกรรม/โครงการการป้องกันอาชญากรรมที่ประชาชนเข้าร่วมมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา

๓.การป้องกันอาชญากรรมด้วยการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ

การป้องกันอาชญากรรมด้วยการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ หมายถึง การป้องกันไม่ให้ผู้กระทำผิดที่อยู่ระหว่างการแก้ไขฟื้นฟูในชุมชน และผู้พ้นโทษทุกกลุ่ม (ผู้ถูกคุมความประพฤติ ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติด ผู้พ้นโทษจำคุก ผู้พ้นการคุมความประพฤติ ผู้ผ่านการฟื้นฟูฯ เด็กและเยาวชนที่พ้นการฝึกอบรม) กลับมากระทำผิดซ้ำอีกหลังจากพ้นโทษ ประกอบด้วย ๔ มาตรการ ดังนี้

๓.๑ จัดให้มีระบบติดตามผล ระบบการส่งต่อและการดูแลหลังพ้นโทษ ผู้พ้นการฝึกอบรม ผู้พ้นการคุมประพฤติ รวมถึงการให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือผู้พ้นโทษ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาโปรแกรมการฟื้นฟูผู้กระทำผิดต่อไป

๓.๒ การพัฒนาทักษะการใช้ชีวิตในสังคมและการมีงานทำให้กับผู้พ้นโทษ ผู้ถูกคุมประพฤติ ผู้พ้นการคุมประพฤติ ผู้พ้นการฝึกอบรม (เด็กและเยาวชน) ให้สามารถประกอบอาชีพและสามารถเลี้ยงชีพได้จริงในสังคม โดยการฝึกวิชาชีพ จัดหาแหล่งเงินทุน จัดหาตำแหน่งงานจากภาคเอกชน โดยรัฐจะต้องส่งเสริมให้ภาคเอกชนได้จ้างงาน ผู้พ้นโทษ ทั้งนี้ ภาครัฐอาจให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเป็นพิเศษกับภาคเอกชนที่มีการจ้างงาน/รับผู้พ้นโทษเข้าทำงาน เพื่อเป็นการจูงใจให้เกิดการจ้างงานครอบคลุมทุกพื้นที่

๓.๓ จัดกิจกรรม/โครงการเพื่อปรับเปลี่ยนความคิด ทักษะ ทักษะชีวิต พฤติกรรมและสร้างกำลังใจให้กับผู้พ้นโทษฯ เพื่อให้เกิดความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะต่อสู้ ยืนหยัดในสังคมด้วยอาชีพที่สุจริต ซึ่งเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดกลับมากระทำผิดซ้ำ

๓.๔ รมรณรงค์ให้สังคมยอมรับและให้โอกาสผู้กระทำผิดหรือผู้ต้องขัง ผู้พ้นโทษ ผู้พ้นการฝึกอบรมผู้พ้นการคุมประพฤติให้สามารถกลับมาดำเนินชีวิตปกติในสังคม เพื่อแก้ไขปัญหาคriminalกระทำผิดซ้ำ

หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักงานยุติธรรมจังหวัด กรุงเทพมหานคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด สถิติการกระทำผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรมลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา อันได้แก่ จำนวนคดีของเด็กและเยาวชนซึ่งกระทำผิดซ้ำที่ดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำนวนนักโทษเด็ดขาดที่ต้องโทษมากกว่า ๑ ครั้ง อัตราการกระทำผิดซ้ำของผู้พ้นการคุมประพฤติ

๔. การป้องกันอาชญากรรมโดยการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด

การป้องกันอาชญากรรมโดยการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด หมายถึง การเฝ้าระวังกลุ่มบุคคล ซึ่งได้แก่ ผู้ติดยาเสพติด ผู้ไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง ผู้ประพฤติตนในลักษณะอันธพาล คนวิกลจริต เด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษาที่เป็นกลุ่มเสี่ยง ซึ่งถือเป็นกลุ่มเสี่ยง ที่อาจจะกระทำความผิดได้ ประกอบด้วย ๓ มาตรการ ดังนี้

๔.๑ จัดให้มีการเฝ้าระวัง บุคคลกลุ่มเสี่ยงที่อาจก่อปัญหาอาชญากรรมเพื่อป้องกันอาชญากรรมที่อาจจะเกิดขึ้นและทำการตรวจสอบ ตรวจสอบเมื่อเห็นสมควร

๔.๒ จัดให้มีกิจกรรมเพื่อสอดส่องดูแล ให้ความช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด

๔.๓ สร้างกลไกหรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กและเยาวชนนอกระบบโรงเรียนเพื่อไม่ให้เกิดการมั่วสุม รวมทั้งเพิ่มมาตรการเชิงรุกเพื่อลดโอกาสในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงก่อนที่จะกระทำผิด เช่น การเปิดพื้นที่เชิงสร้างสรรค์ให้ทำกิจกรรม เป็นต้น

หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุมประพฤติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด กิจกรรม/โครงการที่ดำเนินสำหรับกลุ่มเสี่ยงซึ่งมีโอกาสจะกระทำความผิดมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา

๕. การป้องกันอาชญากรรมโดยการลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ

การป้องกันอาชญากรรมโดยการลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ หมายถึง การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประชาชน นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ได้รู้จักการป้องกันและระวังภัยด้วยตนเอง รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ถึงรูปแบบ วิธีการของภัยอาชญากรรม แนวทางป้องกันเพื่อระมัดระวังภัยอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น โดยเน้นการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันอาชญากรรมหรือไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม ประกอบด้วย ๔ มาตรการ ดังนี้

๕.๑ จัดให้มีระบบเตือนภัยอาชญากรรมสำหรับประชาชนในรูปแบบต่างๆ

๕.๒ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อให้ความรู้กับประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสเป็นเป้าหมายของอาชญากร อาทิ เด็ก สตรี คนชรา ในลักษณะหลากหลายรูปแบบให้มีความเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยให้ความรู้ในเรื่องของรูปแบบ/ลักษณะ/วิธีการ ในการก่ออาชญากรรม วิธีการระวังป้องกันตนเอง และการช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อประสบเหตุ

๕.๓ พัฒนาระบบศูนย์รับแจ้งเหตุ รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่หรือชุดปฏิบัติการที่มีความพร้อมสามารถตอบสนองการรับแจ้งเหตุเข้าไปช่วยเหลือและแก้ปัญหาได้ทันเหตุการณ์

๕.๔ จัดให้มีระบบในการป้องกันอาชญากรรมต่อนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เพื่อการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ป้องกันไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ ได้รับความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกอย่างทั่วถึงทันเหตุการณ์

หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร กรมการปกครอง และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด กิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการเพื่อลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา

๖. การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในการป้องกันอาชญากรรม

การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในการป้องกันอาชญากรรม หมายถึง การพัฒนาองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมให้รู้เท่าทันผู้กระทำความผิด รวมถึงการพัฒนาและส่งเสริมให้มีระบบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย ๓ มาตรการ ดังนี้

๖.๑ การพัฒนาบุคลากรให้มีองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับตำแหน่งและภารกิจที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เกิดความรู้และความเชี่ยวชาญสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖.๒ จัดให้มีระบบต่างๆ ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน การจัดทำฐานข้อมูลสถิติและข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในด้านการป้องกันอาชญากรรม เป็นต้น

๖.๓ บุคลากรและเชื่อมโยงการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันอาชญากรรมโดยให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ทักษะในการปฏิบัติงานและรู้ช่องทางในการติดต่อประสานงานที่เกี่ยวข้องและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

หน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการ ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร กรมการปกครอง และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ตัวชี้วัด เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการอบรมความรู้ด้านการป้องกันอาชญากรรมมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปี
ที่ผ่านมา

๘. ตัวชี้วัดในการดำเนินการกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรม

ตัวชี้วัดระดับผลผลิต

ตัวชี้วัดที่ ๑ สถิติการกระทำผิดซ้ำในกระบวนการยุติธรรมลดลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา/ไม่น้อยกว่า
ร้อยละ ๕

ตัวชี้วัดระดับผลลัพธ์

ตัวชี้วัดที่ ๒ ประชาชนมีความเชื่อมั่นในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ตาม
เกณฑ์มาตรฐานของ ก.พ.ร. ที่ใช้วัดในด้านความเชื่อมั่นและความพึงพอใจของภาคประชาชนว่าต้องมี
ความพึงพอใจไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐

ตัวชี้วัดที่ ๓ ประชาชนมีความพึงพอใจต่อระบบการป้องกันอาชญากรรมร้อยละ ๘๐ ตามเกณฑ์
มาตรฐานของ ก.พ.ร. ที่ใช้วัดในด้านความเชื่อมั่นและความพึงพอใจของภาคประชาชนว่าต้องมีความพึงพอใจ
ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐

ตัวชี้วัดที่ ๔ การลดความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมของประชาชน ให้ประชาชนมีความหวาดกลัวภัย
อาชญากรรมต่ำกว่าร้อยละ ๔๐ ตามเกณฑ์มาตรฐานของ ก.พ.ร.

(ปรับตามมติที่ประชุมของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐
ในวันจันทร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐)

.....

๙. กรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ ๖ ด้าน

กรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรม 6 ด้าน

